Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0005

Humanitarinė pagalba daugialypės krizės sąlygomis: pakartotinis įsipareigojimas laikytis mūsų principų siekiant veiksmingiau ir ambicingiau reaguoti į humanitarines krizes

2026 m. sausio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl humanitarinės pagalbos daugialypės krizės sąlygomis: pakartotinis įsipareigojimas laikytis mūsų principų siekiant veiksmingiau ir ambicingiau reaguoti į humanitarines krizes (2025/2085(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 208 ir 214 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 3 straipsnio 5 dalį ir 21 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 1949 m. Ženevos konvencijas ir jų papildomus protokolus,

– atsižvelgdamas į ES ir visų jos valstybių narių ratifikuotą Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 24 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2730 (2024) dėl humanitarinės pagalbos darbuotojų, JT ir joms priskirto personalo apsaugos ginkluoto konflikto metu,

– atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 31 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo ir į vėliau priimtas devynias susijusias JT Saugumo Tarybos rezoliucijas, kuriomis nustatoma Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkė,

– atsižvelgdamas į 1994 m. Tarptautinę konferenciją gyventojų ir vystymosi klausimais, vykusią Kaire, į jos veiksmų programą ir peržiūros konferencijų rezultatus,

– atsižvelgdamas į Pekino veiksmų platformą ir į jos peržiūros konferencijų rezultatus,

– atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus (DVT),

– atsižvelgdamas į 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos[1],

– atsižvelgdamas į 2016 m. gegužės 23 d. pasirašytą susitarimą „Grand Bargain“, į metines nepriklausomas ataskaitas dėl jo, ypač 2021 m. ataskaitą, į „Grand Bargain 2.0“ sistemą ir jos priedus, pristatytus 2021 m. birželio 15–17 d. vykusiame susitarimo „Grand Bargain“ metiniame susitikime, taip pat 2023 m. birželio 19–20 d. susitarimo „Grand Bargain“ metiniame susitikime atnaujintus įsipareigojimus,

– atsižvelgdamas į 2016 m. rugpjūčio 23 d. JT generalinio sekretoriaus ataskaitą dėl pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo humanitariniais klausimais rezultatų ir to aukščiausiojo lygio susitikimo dalyvių prisiimtų įsipareigojimų,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 10 d. JT generalinio sekretoriaus pavaduotojo humanitariniais klausimais ir humanitarinės pagalbos koordinatoriaus Tomo Fletcherio pranešime, skirtame Jungtinių Tautų Nuolatiniam tarpžinybiniam komitetui, išsakytą pasiūlymą dėl esminių humanitarinės pagalbos sistemos pakeitimų[2],

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „ES humanitariniai veiksmai: nauji iššūkiai, tie patys principai“ (COM(2021)0110),

– atsižvelgdamas į Komisijos ES moterų teisių veiksmų gaires,

– atsižvelgdamas į ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo išorės santykių srityje (LLVP III),

– atsižvelgdamas į atnaujintas ES gaires dėl skatinimo laikytis Tarptautinės humanitarinės teisės[3],

– atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 10 d. Tarybos išvadas dėl moterų, taikos ir saugumo bei į ES strateginį požiūrį dėl moterų, taikos ir saugumo (MTS),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 20 d. Tarybos išvadas dėl ES humanitarinių veiksmų, 2023 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadas dėl humanitarinio finansavimo trūkumo problemos sprendimo, 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos išvadas dėl apsaugos humanitariniuose

---

1 OL L 163, 1996 7 2, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj.

2 JT humanitarinės pagalbos koordinatoriaus Tomo Fletcherio pranešimas humanitarinės pagalbos bendruomenei, 2025 m. kovo 10 d.

3 OL C 303, 2009 12 15, p. 12.

kontekstuose ir 2024 m. birželio 24 d. Tarybos išvadas dėl atnaujintų ES gairių dėl vaikų ir ginkluotų konfliktų,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gruodžio 16 d. Tarybos išvadas dėl Europos komandos paramos aprūpinimui maistu ir mitybos saugumo didinimo,

– atsižvelgdamas į Pasaulio maisto programos 2025 m. pasaulinę perspektyvą,

– atsižvelgdamas į JT humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) 2025 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalgą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. JT Moterų ataskaitą „At a breaking point: The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide“ (liet. „Lūžio taškas: užsienio pagalbos nutraukimo poveikis moterų organizacijoms atsižvelgiant į humanitarines krizes visame pasaulyje“),

– atsižvelgdamas į 2024 m. Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto ataskaitą dėl tarptautinės humanitarinės teisės ir šiuolaikinių ginkluotų konfliktų iššūkių,

– atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) 2025 m. ataskaitą dėl nestabilių valstybių,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 18 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 15/2025 dėl humanitarinės pagalbos taikant nuotolinį valdymą,

– atsižvelgdamas į organizacijos „Equal Measures 2030“ ataskaitą „2024 m. DVT lyčių lygybės indekso išvados. Ar lyčių lygybės ateitis pavojuje?“ (angl. „Findings from the 2024 SDG Gender Index – A gender equal future in crisis?“),

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 13 d. G7 užsienio reikalų ministrų pareiškimą dėl išankstinių veiksmų humanitarinės pagalbos srityje stiprinimo,

– atsižvelgdamas į ketvirtosios Tarptautinės vystymosi finansavimo konferencijos parengtą dokumentą, kuris dar vadinamas Sevilijos įsipareigojimu (*Compromiso de Sevilla*),

– atsižvelgdamas į Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinio direktorato (ECHO GD) 2023 m. gaires „Lygiaverčių partnerysčių su vietos humanitarinės pagalbos teikėjais užmezgimas“,

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo mėn. humanitarinės pagalbos donorų deklaraciją dėl klimato ir aplinkos,

– atsižvelgdamas į įsipareigojimus dėl „tarptautinės humanitarinės teisės (THT) laikymosi stiprinimo per jos propagavimą, sklaidą ir įgyvendinimą“ ir „humanitarinės pagalbos ir medicinos darbuotojų apsaugos“, kuriuos ES ir jos valstybės narės ir jų nacionalinės draugijos patvirtino 34-ojoje tarptautinėje Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio judėjimo konferencijoje;

– atsižvelgdamas į įsipareigojimą „kliūčių galimybei teikti humanitarinę pagalbą panaikinimas ir jos teikimo palengvinimas: didesnis ir politinis ir diplomatinis dalyvavimas ir didesnė parama humanitarinės pagalbos teikėjams“, kurį ES ir jos valstybės narės patvirtino 34-ojoje tarptautinėje Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio judėjimo konferencijoje;

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 7 d. rezoliuciją dėl pertvarkyto ilgalaikio Sąjungos biudžeto kintančiame pasaulyje[4],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių padėties Europos Sąjungoje, kiek tai susiję su moterų sveikata[5],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 29 d. rezoliuciją dėl neįgalių moterų padėties[6],

– atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl humanitarinės pagalbos, ypač į 2021 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl naujų ES humanitarių veiksmų gairių[7], 2022 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl aprūpinimo maistu problemos sprendimo besivystančiose šalyse[8] ir 2023 m. lapkričio 23 d. rezoliuciją „Kaip parengti novatorišką humanitarinės pagalbos strategiją: dėmesio centre – dabartinės ir užmirštos krizės“[9],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pranešimą (A10-0257/2025),

A. kadangi daugiašalei humanitarinei sistemai iškilo precedento neturinčių iššūkių dėl didelio skaičiaus žmonių, kuriems reikalinga skubi humanitarinė pagalba, ir didėjančio nestabilių aplinkybių skaičiaus, įskaitant didėjantį ginkluotų konfliktų skaičių, palyginti su 2023 m.; kadangi 2025 m. maždaug 305 milijonams žmonių visame

---

4 Priimti tekstai, P10_TA(2025)0090.
5 OL C 81, 2022 2 18, p. 43.
6 OL C 363, 2020 10 28, p. 164.
7 OL C 251, 2022 6 30, p. 80.
8 OL C 47, 2023 2 7, p. 149.
9 OL C, C/2024/4223, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4223/oj.

pasaulyje bus reikalinga skubi humanitarinė pagalba ir apsauga[10]; kadangi polikrizė reiškia sudėtingas ir tarpusavyje susijusias krizes, kylančias vienu metu[11];

B. kadangi, remiantis skaičiavimais, daugiau nei 319 milijonų žmonių visame pasaulyje susidurs su dideliu apsirūpinimo maistu nesaugumu, o apytiksliai 70 proc. šių žmonių gyvena nestabiliose arba konfliktų paveiktose vietose[12] ir maždaug vienas iš penkių žmonių kenčia badą; kadangi tarptautinis bendradarbiavimas, visų pirma su partneriais, galinčiais teikti didelę pagalbą, įskaitant transatlantinį bendradarbiavimą, išlieka labai svarbus siekiant spręsti šiuos uždavinius, visų pirma apsirūpinimo maistu saugumo srityje;

C. kadangi iki 2030 m. daugiau nei 90 proc. pasaulinio skurdo bus Afrikoje; kadangi mitybos, sveikatos ir švietimo nauda yra labai svarbi siekiant ištraukti šiuos gyventojus iš skurdo spąstų; kadangi 2025 m. numatoma, kad didžiausi humanitariniai poreikiai bus Rytų ir Pietų Afrikoje, kurioje humanitarinė pagalba reikalinga 85 mln. žmonių; kadangi vien Sudano krizė sudaro 35 proc. šių poreikių;

D. kadangi dėl padėties Afganistane dar labiau didėja spaudimas jau ir taip išsekusiems humanitariniams ištekliams ir blogėja milijonų žmonių, įskaitant moteris ir mergaites, kurios stengiasi išgyventi, padėtis;

E. kadangi, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) duomenimis, visame pasaulyje priverstinai perkelta daugiau kaip 122 mln. asmenų, iš kurių beveik 60 proc. gyvena nestabilioje ar konfliktų paveiktoje aplinkoje, o daugiau kaip 70 proc. į ES atvykstančių prieglobsčio prašytojų yra kilę iš šios aplinkos[13];

F. kadangi humanitarinė sistema patiria didžiulę finansavimo krizę; kadangi 2024 m. buvo patenkinta tik 43 proc. iš 50 mlrd. JAV dolerių sumos, kurią JT prašė skirti humanitarinei pagalbai; kadangi išardžius JAV tarptautinio vystymosi agentūros (USAID) programas ir sumažinus užsienio pagalbą iš kitų pagrindinių paramos teikėjų, įskaitant kelias ES valstybes nares, padėtis dar labiau pablogėjo ir nerimą keliančiu mastu sumažėjo pasaulinis humanitarinės pagalbos, sveikatos, lyčių lygybės ir klimato sričių iniciatyvų finansavimas; kadangi iki 2025 m. liepos mėn. gauta tik 13 proc.[14] finansavimo, reikalingo atsižvelgiant į 2025 m. JT prašymą skirti humanitarinę

---

10 OCHA, „Global Humanitarian Overview 2025“.
11 Jungtinis tyrimų centras, „Unraveling the polycrisis with foresight and innovation“, 2025 m. kovo 26 d.
12 Pasaulio maisto programos 2025 m. pasaulinė perspektyva.
13 UNHCR, „Mid-Year Trends“, 2024 m. spalio 9 d.
14 Baltieji Rūmai, „Jungtinių Amerikos Valstijų užsienio pagalbos pakartotinis vertinimas ir pertvarkymas“ (angl. Reevaluating and Realigning United States Foreign Aid), 2025 m. sausio 20 d.

pagalbą siekiant padėti 188 mln. žmonių 72 šalyse; kadangi dėl USAID nutraukto finansavimo daugiau nei 14 mln. žmonių kyla mirties iki 2030 m. pavojus; kadangi šis veiksnys taip pat turės padarinių daugiau nei 4,5 mln. penkerių metų nesulaukusių vaikų[15]; kadangi finansavimo nutraukimas aštrina bado krizę tuo metu, kai didelis apsirūpinimo maistu nesaugumas kaip niekad aukštas; kadangi šis lėšų mažinimas daro neproporcingai didelį poveikį moterims, mergaitėms, asmenims su negalia ir kaimo bei atokiose vietovėse gyvenantiems asmenims ir didina esamą nelygybę[16]; kadangi vietos ir nacionalinės moterų vadovaujamos ir moterų teisių organizacijos yra tarp labiausiai nukentėjusių; kadangi dėl šio sumažinimo kyla dar didesnis pavojus šalies viduje perkeltų asmenų, pabėgėlių ir pažeidžiamų grupių saugumui ir gerovei; kadangi šis sumažinimas daro pražūtingą poveikį visuotinei sveikatai ir apsirūpinimo maistu saugumui – dar labiau didėja bendras mirtingumas, sergamumas ir negalia dėl nevienodos prieigos prie gydymo ir prevencijos, pagrindinių paslaugų ir prekių, taip pat didėja infekcinių ligų protrūkių ir pandemijų rizika;

G. kadangi humanitarinės pagalbos prašymų finansavimas yra labai nevienodas, o tai rodo, kad užmirštama daugiau krizių; kadangi užmirštos krizės apibrėžiamos kaip sudėtingos, užsitęsusios humanitarinės krizės situacijos, kai nukentėję gyventojai apskritai negauna tarptautinės pagalbos arba jos gauna labai mažai ir kai nėra jokio politinio įsipareigojimo spręsti krizę iš dalies dėl žiniasklaidos dėmesio trūkumo;

H. kadangi dabartinėje daugiametėje finansinėje programoje (DFP) numatyta humanitarinė pagalba buvo nepakankama, todėl buvo nuolat naudojamas neatidėliotinos pagalbos rezervas; kadangi ES turi raginti kitus subjektus dėti daugiau pastangų humanitarinės pagalbos srityje; kadangi humanitarinė pagalba turėtų reikšti ne tik paramą, bet ir padėti telkti vietos bendruomenes ir įtraukti jas į pagalbos teikimo veiksmus;

I. kadangi humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsajos vaidmuo yra labai svarbus humanitarinės pagalbos teikimo vietose, nes taip stiprinamas koordinavimas, bendradarbiavimas ir nuoseklumas tarp sektorių, siekiant šalinti pagrindines užsitęsusių krizių priežastis, taip pat teikiant neatidėliotiną pagalbą; kadangi ES ir jos valstybės narės kartu skiria 42 proc. pasaulinės paramos vystymuisi; kadangi EBPO prognozuoja, kad 2025 m. oficiali parama vystymuisi (OPV) sumažės 9–17 proc.[17]; kadangi iki 2027 m. Komisija siekia pagal

---

15 The Lancet, „*Evaluating the impact of two decades of USAID interventions and projecting the effects of defunding on mortality up to 2030: a retrospective impact evaluation and forecasting analysis*“.

16 Organizacija „Gelbėkit vaikus“, „*Girls Pay the Price As Aid Cuts Hit Countries with Deepest Gender Inequality*“, 2025 m. spalio 11 d.

17 EBPO, „Cuts in official development assistance“, 2025 m. birželio 26 d.

iniciatyvą „Global Gateway“ sutelkti iki 300 mlrd. EUR tvarioms ir įtraukioms investicijoms; kadangi nestabiliomis aplinkybėmis būtinas specialus ES požiūris ir strategija;

J. kadangi konfliktai, klimato kaita ir ekonominiai veiksniai yra trys pagrindiniai humanitarinių poreikių didėjimo veiksniai, kuriuos lemia žmogus ir kuriuos galima pakeisti dedant suderintas ir bendras pastangas; kadangi 2023 m. užregistruotų ginkluotų konfliktų skaičius pasiekė aukščiausią tašką; kadangi dėl klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo didėja nestabilumas ir daugėja konfliktų, su klimatu susijusių pavojų, gaivalinių nelaimių, didėja išteklių trūkumas, įskaitant vandens ir maisto stygių, vyksta perkėlimas šalies viduje ir neteisėta migracija, dėl kurių neproporcingai nukenčia moterys ir pažeidžiamos grupės;

K. kadangi nerimą kelia tai, kad daugeliu atvejų, įskaitant konfliktus, gaivalines nelaimes ir ligų protrūkius, tiek vyriausybės pajėgų, tiek nevalstybinių ginkluotų subjektų kontroliuojamose teritorijose vis dažniau atsisakoma suteikti saugią ir nekliudomą humanitarinę pagalbą žmonėms, kuriems jos reikia, o padėtį dar labiau apsunkina tai, kad daugėja pavojingų ir ardomųjų tendencijų aiškinant ir taikant tarptautinę humanitarinę teisę (THT) ir humanitarinius žmoniškumo, nešališkumo, neutralumo ir nepriklausomumo principus; kadangi sąmoningas atsisakymas leisti teikti humanitarinę pagalbą ir humanitarinės pagalbos suginklinimas įgyvendinant politines ir karines darbotvarkes pažeidžia įsipareigojimus pagal THT;

L. kadangi THT nepaisymas lemia nuolatinius ir plačiai paplitusius THT ir tarptautinės žmogaus teisių teisės pažeidimus, įskaitant sąmoningus išpuolius prieš civilius, būtinos infrastruktūros, pvz., mokyklų ir ligoninių, naikinimą, išpuolius prieš humanitarinės pagalbos darbuotojus, plačiai paplitusį seksualinį smurtą ir vaikų verbavimą į kovotojus; kadangi nevalstybinių ginkluotų subjektų skaičius ir įtaka pasauliniuose konfliktuose didėja, o kai kuriuos mirtinus išpuolius prieš civilius įvykdė būtent šios nevalstybinės ginkluotos grupės; kadangi beprecedentis išpuolių skaičius prieš humanitarinės pagalbos darbuotojus, civilius gyventojus ir civilinę infrastruktūrą daugiausia fiksuojamas konfliktų zonose Gazoje ir Sudane[18];

M. kadangi, JT duomenimis, 2023 m. daugiau nei 600 mln. moterų ir mergaičių gyveno 50 km atstumu nuo konflikto zonos, t. y. per 50 proc. daugiau nei prieš dešimtmetį;

N. kadangi su konfliktais susijusio seksualinio smurto apskritai drastiškai padaugėjo – 2023 m. JT užregistravo 3 688 patikrintas su konfliktais susijusias seksualinio smurto bylas ir tai buvo 50 proc.

---

18 OCHA, „World Humanitarian Day: Attacks on aid workers hit another record, humanitarians call for urgent action“, 2025 m. rugpjūčio 19 d.

daugiau, palyginti su ankstesniais metais, 95 proc. visų patikrintų bylų buvo susiję su moterimis ir mergaitėmis, o 32 proc. nukentėjusiųjų buvo vaikai[19];

O. kadangi konfliktų ir krizių laikais anksčiau egzistavusi lyčių nelygybė dažnai dar labiau padidėja, todėl moterys ir mergaitės neproporcingai nukenčia, pvz., nuo priverstinio gyventojų perkėlimo ir smurto dėl lyties, taip pat dėl to, kad negali naudotis gyvybiškai svarbiomis paslaugomis ir dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose; kadangi moterims, paauglėms, asmenims su negalia, čiabuviams, LGBTQI+ asmenims ir vyresnio amžiaus asmenims dažnai būdingi papildomi ir tarpusavyje susiję pažeidžiamumo aspektai, į kuriuos būtina atsižvelgti; kadangi dvišalės pagalbos dalis, skirta lyčių lygybės tikslams pasiekti humanitariniame sektoriuje, ilgą laiką buvo maža ir per pastaruosius keletą metų dar labiau sumažėjo, o 2021–2022 m. laikotarpiu nekito ir siekė 17 proc.[20]; kadangi moterys atlieka svarbų vaidmenį vietose, kuriose reikalinga humanitarinė pagalba, kaip pirminės reagavimo grandies veikėjos; kadangi investicijos į lyčių lygybę gelbėja gyvybes humanitarinės pagalbos teikimo vietose; kadangi yra įrodymų, kad lyčiai atžvalgus humanitarinės pagalbos programavimas duoda didelę grąžą, t. y. 8 JAV dolerius už kiekvieną investuotą 1 JAV dolerį[21], bet yra iššūkių nustatant prioritetus;

P. kadangi bet kokio pobūdžio (fizinis, seksualinis, psichologinis, ekonominis ar kibernetinis) smurtas prieš moteris yra žmogaus teisių pažeidimas, labai sunkios formos moterų diskriminacija ir viena iš didžiausių kliūčių lyčių lygybei užtikrinti;

Q. kadangi prieš lyčių lygybę nukreipti judėjimai vis dažniau pasitelkia humanitarines krizes, kad pasipriešintų lyčių lygybei ir paneigtų moterų organizacijų teisėtumą, taip pat ES šalyse partnerėse;

R. kadangi vaikai sudaro pusę nuo krizių nukentėjusių gyventojų ir susiduriama su nerimą keliančiu jų teisių pažeidimo lygiu, o šią padėtį dar labiau apsunkina drastiškai sumažėjęs vaikams skirtų iniciatyvų ir programų finansavimas; kadangi daugiau nei 473 mln. vaikų, t. y. daugiau nei kas šeštas vaikas pasaulyje, dabar gyvena nuo konflikto nukentėjusiose zonose; kadangi daugėja vaikų kareivių verbavimo atvejų; kadangi vaikams kyla didesnė mirties ar suluošinimo, verbavimo į ginkluotas grupuotes ir seksualinio smurto rizikos tikimybė, palyginti su suaugusiaisiais; kadangi, remiantis

---

19 Generalinio sekretoriaus specialiojo įgaliotinio seksualinio smurto konfliktų metu klausimais biuras, „15th Report of the United Nations Secretary-General on Conflict-Related Sexual Violence“, 2024 m. balandžio 4 d.

20 EBPO, „Development Finance for Gender Equality 2024“, EBPO leidiniai, Paryžius, 2024 m.

21 UN Women, „*Facts and figures: Humanitarian action*“, 2025 m. balandžio 15 d.

skaičiavimais, daugiau nei 52 mln. vaikų nuo konfliktų nukentėjusiose šalyse nelanko mokyklos[22];

S. kadangi bažnyčios ir religinės organizacijos dėl bendruomenėse užsitarnauto pasitikėjimo, gebėjimo sutelkti savanorius ir jų dažno buvimo sunkiai pasiekiamose vietovėse suteikia išskirtinę pridėtinę vertę reaguojant į krizes; kadangi jų ilgalaikis įsipareigojimas ir kompleksinis požiūris į paramą (apimantis materialinę ir psichosocialinę pagalbą) yra būtinas kuriant atsparumą ir ilgalaikę taiką;

THT paisymo užtikrinimas ir poreikis parengti ES humanitarinės diplomatijos strategiją

1. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą humanitarinio finansavimo srityje ir tai, kad ES ir jos valstybės narės išlieka pirmaujančiais pasauliniais donorais teikiant prie humanitarinių poreikių pritaikytą pagalbą; primygtinai reikalauja, kad visos valstybės ir konflikto šalys būtų įpareigotos ir atsakingos už tai, kad būtų laikomasi THT ir tarptautinės žmogaus teisių teisės, kad pirmenybė būtų teikiama civilių gyventojų apsaugai ir kad šios pareigos išliktų svariu ES išorės veiksmų tikslu, įskaitant humanitarinę pagalbą; ragina ES toliau stiprinti neginčytinų humanitarinių žmogiškumo, nešališkumo, neutralumo ir nepriklausomumo principų, dėl kurių kyla vis daugiau sunkumų, svarbą ir THT propagavimą taikant principinį ir poreikiais grindžiamą humanitarinį požiūrį, susilaikant nuo partneryščių, kurios galėtų pažeisti šiuos principus; primena, kad pagal ES sutarties 3 straipsnio 5 dalį Sąjunga skatina žmogaus teisių apsaugą, taip pat prisideda prie griežto tarptautinės teisės laikymosi ir plėtojimo, įskaitant pagarbą JT Chartijos principams, ir laikosi lyčių lygybės kaip vieno iš pagrindinių savo principų, kaip nustatyta ES sutarties 2 straipsnyje, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu humanitarinei pagalbai, ypač moterims ir mergaitėms, nebėra teikiama pirmenybė; pabrėžia, kad svarbu skatinti naudotis visuotine prieiga prie lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugų, kuri sudaro dalį ES humanitarinių veiksmų ir ES įsipareigojimų, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis reprodukcinės ir gimdyvių sveikatos priežiūros paslaugomis;

2. yra sunerimęs dėl pastaraisiais metais padažnėjusių THT pažeidimų (pranešta, kad kai kurie iš jų yra strateginiai karo metodai); apgailestauja dėl humanitarinės erdvės mažėjimo ir pagarbos THT ir humanitariniams principams erozijos, nes tai kelia didelių kliūčių teikiant gyvybiškai svarbią pagalbą keliose konflikto paveiktose vietose; griežtai smerkia tai, kad labai išaugo išpuolių prieš civilius gyventojus ir jų išlikimui būtiną infrastruktūrą, sunkių pažeidimų vaikų atžvilgiu ir išpuolių prieš humanitarinės pagalbos darbuotojus skaičius; smerkia tai, kad beveik visuose konfliktuose akivaizdžiai

---

22 UNICEF, „*Not the new normal – 2024 'one of the worst years in UNICEF's history' for children in conflict*“, 2024 m. gruodžio 28 d.

nepaisoma medicinos įstaigų apsaugos vykdant išpuolius prieš ligonines ir pažeidžiant 2016 m. gegužės 3 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2286 (2016) dėl sužeistųjų ir sergančiųjų, medicinos darbuotojų ir humanitarinės pagalbos darbuotojų apsaugos ginkluoto konflikto metu; ragina patraukti už tokius sisteminius išpuolius atsakingus kaltininkus atsakomybėn ir ragina ES apsvarstyti galimybę taikyti sankcijas valstybiniams ar nevalstybiniams subjektams, kurie sąmoningai kliudo teikti humanitarinę pagalbą;

3. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti veiksmus siekiant užkirsti kelią THT pažeidimams ir šalinti THT pažeidimų stebėsenos spragas renkant nešališkus ir nepriklausomus duomenis bei vykdant veiksmingesnį, įrodymais grindžiamą advokatavimą, kad kaltininkai būtų patraukti atsakomybėn; ragina Komisiją remti mechanizmus, skirtus sunkumams, susijusiems su galimybe teikti humanitarinę pagalbą konflikto paveiktose vietose, stebėti ir apie juos pranešti;

4. palankiai vertina JT Saugumo Tarybos priimtą rezoliuciją 2730 (2024) dėl humanitarinės pagalbos darbuotojų, JT ir joms priskirto personalo apsaugos ginkluoto konflikto metu, pabrėžia, kad THT nustatyta pareiga gerbti ir saugoti humanitarinės pagalbos darbuotojus, taip pat pabrėžia, kad svarbu remti nepriklausomas, neutralias ir nešališkas humanitarines operacijas išlaikant humanitarinę erdvę nuo tiesioginių išpuolių, nepageidaujamų kovos su terorizmu politikos ir sankcijų režimų padarinių, politizavimo, taip pat klaidinančių naratyvų;

5. ragina imtis konkrečių priemonių siekiant užtikrinti veiksmingą humanitarinės pagalbos darbuotojų saugos ir apsaugos priemonių įgyvendinimą, laikantis JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 2730 (2024), be kita ko, pradedant THT tyrimus, užtikrinant skaidrumą ir teikiant nešališkas užklausas; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į didesnį vietos darbuotojų, kurie susiduria su didesne saugos ir saugumo rizika, pažeidžiamumą ir užtikrinti jų konkrečią apsaugą; ragina Komisiją remti humanitarinės pagalbos darbuotojų apsaugai skirtas saugos ir saugumo priemones ir reikalauti patraukti atsakomybėn už išpuolius prieš juos atsakingus asmenis; pabrėžia greito atsako mechanizmų svarbą, kurie padėtų nedelsiant suteikti finansinę, teisinę ir psichologinę pagalbą humanitarinės pagalbos darbuotojams, kuriems gresia areštas, bauginimas ar kiti saugumo incidentai, ir kurie būtų pagrįsti, pavyzdžiui, iniciatyva „Protect Aid Workers“;

6. reiškia susirūpinimą dėl žmogaus teisių gynėjams ir humanitarinės pagalbos savanoriams augančių grėsmių, priekabiavimo prie jų ir jų veiklos kriminalizavimo konfliktinėje ir krizės aplinkoje; ragina ES į savo humanitarinę veiklą įtraukti jų apsaugos prioritetą; apgailestauja dėl vis dažnesnių bandymų be teisėto pagrindo kriminalizuoti humanitarinę pagalbą, ypač gyvybiškai svarbias intervencines priemones, skirtas nuo konfliktų smurto,

persekiojimo ar skurdo bėgantiems žmonėms; primygtinai ragina patvirtinti apsauginę teisinę sistemą, kad būtų sprendžiamas pagalbos kriminalizavimo klausimas, kovojama su nebaudžiamumu, taikomuose sankcijų režimuose nustatomos humanitarinės pagalbos išimtys, taip pat nustatomos priemonės, kad būtų užkirstas kelias humanitarinės pagalbos darbuotojų veiklos kriminalizavimui taikant kovos su terorizmu įstatymus;

7. patvirtina savo paramą pagrindiniam JT veiklos aspektui, t. y. daugiašališkumui; pabrėžia, kad ES operacijos turi būti koordinuojamos ir derinamos su tarptautinėmis įstaigomis, ir ragina Komisiją tęsti savo ypatingos svarbos paramą įvairiems humanitarinėje srityje veikiantiems JT subjektams, taip garantuojant humanitarinių principų ir THT laikymąsi; dar kartą patvirtina pareigą gerbti JT subjektus ir palengvinti jų įgaliojimų įgyvendinimą, taip pat griežtai smerkia bet kokius bandymus trukdyti, riboti ar kenkti JT agentūrų gebėjimams veiksmingai vykdyti savo humanitarines pareigas;

8. pabrėžia, kad reikia skubiai spręsti beprecedentes ir šiuo metu rimčiausias pasaulines humanitarines krizes Sudane ir Kongo Demokratinėje Respublikoje, nes trečdaliui Sudano gyventojų būtinai reikalinga humanitarinė pagalba ir daugumoje šalies dalių yra patvirtintas nerimą keliantis apsirūpinimo maistu nesaugumo ir bado lygis, panaši padėtis tvyro ir Kongo Demokratinėje Respublikoje, kurioje humanitarinė pagalba reikalinga 21 mln. žmonių; ragina visas konflikto šalis užtikrinti saugią ir nekliudomą galimybę teikti humanitarinę pagalbą laikantis humanitarinių principų ir gerbti bei saugoti humanitarinės pagalbos darbuotojus; be to, ragina ES ir jos valstybes nares padidinti humanitarinę pagalbą Sudanui, Kongo Demokratinei Respublikai ir kaimyninėms šalims, visų pirma skirti lėšų remiant su konfliktais susijusį seksualinį smurtą išgyvenusius asmenis, vietos atsparumo didinimo ir apsaugos programas ir programas, kuriomis skatinamos moterų ir vaikų teisės ir lyčių lygybė;

9. pabrėžia, kad humanitarinė pagalba, taigi ir badas, niekada neturi būti politizuojama ar naudojama kaip ginklas ir turėtų pasiekti stokojančius civilius be kliūčių ar manipuliavimo, visapusiškai laikantis THT; pakartoja, kad paskirstymo vietos, civiliai gyventojai, humanitarinės pagalbos darbuotojai ir sveikatos priežiūros darbuotojai privalo būti apsaugoti ir neturi tapti karinių veiksmų taikiniais; reiškia pasipiktinimą dėl 508 humanitarinės pagalbos darbuotojų nužudymo Gazoje, taip pat dėl pakartotinių išpuolių prieš ligonines ir humanitarinės pagalbos vilkstines; griežtai prieštarauja bet kokiai pagalbos paskirstymo sistemai Gazoje, kuri yra nesuderinama su humanitariniais principais; apgailestauja dėl to, kad dėl šios paskirstymo sistemos žuvo daugiau kaip tūkstantis pagalbos prašančių palestiniečių; ragina imtis tarptautinio atsako ir tyrimo,

kad būtų užtikrinta atsakomybė už galimus tarptautinės teisės pažeidimus Gazos humanitarinio fondo valdomose vietose;

10. reikalauja nekliudomai ir dideliu mastu teikti humanitarinę pagalbą, koordinuojant JT ir laikantis humanitarinių principų; ragina atidaryti visus svarbius sienos perėjimo punktus, primindamas, kad atsisakymas leisti suteikti gyvybiškai svarbią humanitarinę pagalbą laikomas kolektyvine bausme ir yra karo nusikaltimas; pabrėžia, kad skubiai reikia, kad visos tarptautinės humanitarinės organizacijos, ypač tos, kurios priklauso JT tinklui, pagal SESV 214 straipsnį, turėtų galimybę visapusiškai, greitai, saugiai ir nekliudomai patekti į Gazos Ruožą ir visą Gazos Ruožo teritoriją; pabrėžia, kad Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) atlieka pagrindinį vaidmenį teikiant humanitarinę pagalbą Palestinos pabėgėliams, ir apgailestauja dėl bandymų paneigti jos teisėtumą; ragina visiškai atkurti UNRWA įgaliojimus ir finansavimą, taikant griežtą priežiūrą ir atskaitomybę, užtikrinant ilgalaikį, tvarų, daugiametį ir nuspėjamą finansavimą reformuotai UNRWA, kad ji galėtų teikti gyvybiškai svarbias paslaugas Palestinos pabėgėliams ir užkirsti kelią tolesnėms humanitarinėms krizėms;

11. be to, ragina toliau teikti ir didinti ES humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams, nukentėjusiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ypač daug dėmesio skiriant šalies viduje perkeltųjų asmenų, pabėgėlių, pagyvenusių žmonių ir vaikų poreikiams, įskaitant nuo priverstinio deportavimo į Rusijos Federaciją ir okupuotas teritorijas nukentėjusius asmenis;

12. visų pirma atkreipia dėmesį į padėtį Afganistane, kurį krečia sunki ir sudėtinga humanitarinė krizė ir kuriame daugiau kaip 23,7 milijono žmonių reikalinga pagalba; pažymi, jog tikėtina, kad padėtis dar labiau pablogės dėl pabėgėlių išsiuntimo iš Pakistano bei Irano ir nuolatinio nestabilumo regione; palankiai vertina ES 266 mln. EUR vertės paramos įsipareigojimą ir ragina vykdyti tikslinius vietos lygmens veiksmus, kad būtų teikiama pagalba moterims ir mergaitėms;

13. pakartoja savo raginimą Komisijai kartu su valstybėmis narėmis, Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir ES specialiaisiais įgaliotiniais, konsultuojantis su humanitarinės pagalbos teikėjais, parengti ES humanitarinės diplomatijos strategiją, siekiant sustiprinti pastangas ir užtikrinti sistemingesnį bei labiau koordinuotą požiūrį į humanitarinę diplomatiją, kartu prisitaikant prie nuolat kintančių aplinkybių ir naudojant visas turimas priemones ir pasinaudojant ES politine ir ekonominės galios įtaka politiniuose dialoguose ir prekybos ir pagalbos santykiuose, siekiant užtikrinti galimybę teikti humanitarinę pagalbą, apsaugoti humanitarinės pagalbos darbuotojus ir humanitarinę erdvę ginkluotų konfliktų metu, be kita ko, vedant derybas dėl karo veiksmų nutraukimo, humanitarinių pertraukų ir saugių koridorių civiliams ir pagalbos

išteklių teikimui aktyvių konfliktų metu; ragina Komisiją kartu su valstybėmis narėmis, EIVT ir ES specialiaisiais įgaliotiniais užtikrinti, kad prie aukšto lygmens humanitarinės diplomatijos sistemingai prisidėtų darbo patirties turintys humanitarinės pagalbos teikėjai, su kuriais nuolat turėtų būti konsultuojamasi;

14. ragina Komisiją stiprinti veiksmus siekiant užkirsti kelią THT pažeidimams ir šalinti THT pažeidimų stebėsenos spragas renkant duomenis bei vykdant veiksmingesnį, įrodymais grindžiamą advokatavimą;

15. pabrėžia, kad būtina užtikrinti nepriklausomą humanitarinę prieigą prie visų su migracija susijusių objektų, įskaitant sulaikymo centrus, migrantų antplūdžio vietas ir neoficialias pasienio zonas, kur moterys ir LGBTIQ+ asmenys susiduria su didesne smurto, išnaudojimo ir atsisakymo teikti pagrindines paslaugas, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, rizika; ragina sukurti skaidrius stebėsenos ir atskaitomybės mechanizmus tokiose vietose;

Humanitarinės pagalbos finansavimas

16. palankiai vertina pasiūlymą iki 25 mlrd. EUR padidinti humanitarinės pagalbos finansavimą priemonei „Globali Europa“ ir ragina kitoje DFP gerokai padidinti humanitarinės pagalbos finansavimą ir užtikrinti tinkamą, nuspėjamą ir tvarų finansavimą, kartu pabrėžia, kad humanitarinės pagalbos lankstumas turėtų būti rezervuotas, ypač atsižvelgiant į didėjantį atotrūkį tarp humanitarinių poreikių ir finansavimo, taip pat skatinti ES suinteresuotumą remti pasaulinę stabilią taiką ir ES, kaip principingos humanitarinės pagalbos teikėjos, tarptautinį patikimumą; griežtai rekomenduoja visoms ES institucijoms ir valstybėms narėms dirbti siekiant skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, kad bendromis jėgomis būtų sprendžiami humanitariniai uždaviniai, visų pirma susiję su pasauliniu apsirūpinimo maistu nesaugumu;

17. ragina Komisiją išlaikyti atskiras humanitarinei pagalbai skirtas biudžeto eilutes ir priemones, kad būtų laikomasi neutralumo, nepriklausomumo ir nešališkumo principų; nepritaria siūlomam ES humanitarinės pagalbos priemonės sujungimui su Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemone „Globali Europa“ kitoje DFP ir pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad neatidėliotinos pagalbos rezerve užtektų pajėgumų prireikus reaguoti į ES vidaus ir išorės poreikius;

18. prašo Komisijos kitoje DFP užtikrinti, kad didesnis lankstumas būtų naudingas ES humanitarinėms operacijoms, užtikrinant didesnį skaidrumą, ir kad tai nepakenktų jų neutralumui, poveikiui, patikimumui ir nuspėjamumui; primena, kad skaidrumas yra svarbus aspektas užtikrinant, kad kita DFP būtų apsaugota nuo netinkamo panaudojimo, sukčiavimo ir teisinės valstybės principų ir Sąjungos

vertybių pažeidimų, ir užtikrinant, kad Sąjungos finansuojama humanitarinė pagalba ir parama vystymuisi pasiektų stokojančius civilius gyventojus; ragina Komisiją stiprinti kontrolės mechanizmus ir užtikrinti, kad būtų atidžiai atrenkami vietos partneriai, griežtai kontroliuojamas lėšų naudojimas ir stiprinamas bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis bei tarptautiniais subjektais, siekiant užkirsti kelią bet kokiam lėšų pasisavinimo ar piktnaudžiavimo jomis pavojui; ragina nustatyti griežtesnius demokratinės priežiūros mechanizmus, susijusius su ES humanitarinės pagalbos paskirstymu ir panaudojimu, atsižvelgiant į pilietinės visuomenės organizacijų rekomendacijas dėl ES finansuojamų humanitarinių operacijų stebėsenos ir vertinimo;

19. patvirtina, kad ES, kaip pasaulinės humanitarinės pagalbos teikėjos, patikimumas priklauso nuo atsakingo, principingo, ilgalaikio ir įtraukaus dalyvavimo nuo humanitarinių krizių nukentėjusiuose regionuose, įskaitant nestabilią aplinką ir pamirštas krizes; pakartoja, kad humanitarinė pagalba neturi būti subordinuota geopolitiniams, migracijos kontrolės ar saugumo tikslams, ir įspėja, kad humanitarinių operacijų nereikėtų instrumentalizuoti siekiant jas naudoti ES ar jos valstybių narių išorės politikos tikslams;

20. pakartoja savo raginimą Komisijai parengti labiau suderintą požiūrį į užmirštas krizes ir teikti ataskaitas dėl savo įsipareigojimo 15 proc. pradinio metinio humanitarinės pagalbos biudžeto lėšų skirti pagalbai, susijusiai su užmirštomis krizėmis, ir užkirsti kelią išteklių perkėlimui iš jau ir taip nepakankamai finansuojamų krizių; ragina Tarybą geriau koordinuoti valstybių narių dėmesį ir pagalbą, susijusią su šiomis krizėmis;

21. atkreipia dėmesį į ypatingus sunkumus, su kuriais susiduria vaikai, asmenys su negalia ir jų šeimos, norėdami gauti humanitarinę pagalbą; pabrėžia, kad šiuo metu tik nedidelė OPV dalis (12 proc.) skiriama vaikams, nors jie sudaro didelę OPV gaunančių šalių gyventojų dalį, o investuojant į vaikus, o ne tik į atskirus sektorių prioritetus, skatinamas tvarus jų ir visų bendruomenių gyvenimo lygio gerinimas; pažymi, kad visais humanitarinio atsako etapais pirmenybę reikia skirti vaikų konkretiems poreikiams, visų pirma švietimui ir vaikų apsaugai, įskaitant pasirengimą, pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju ir atstatymą; pažymi, kad vaikų teisių ir gerovės apsauga yra būtina siekiant ilgalaikio atsparumo ir darnaus vystymosi; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti specialius finansavimo, programavimo ir koordinavimo mechanizmus, siekiant patenkinti konkrečius vaikų, esančių vietose, kuriose reikalinga humanitarinė pagalba, poreikius;

22. pabrėžia, kad viešasis finansavimas turi išlikti pagrindinis humanitarinės pagalbos šaltinis, atsižvelgiant į valstybių atsakomybę užtikrinti tinkamą ir tvarų finansavimą, kartu pripažindamas, kad vien viešojo finansavimo nepakaks humanitarinės pagalbos

finansavimo trūkumui panaikinti, ir pabrėždamas, kad reikia atsižvelgti į naujus finansavimo šaltinius, įskaitant privatųjį sektorių; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares išplėsti išteklių bazę remiant novatoriškų metodų ir partnerysčių kūrimą, kad humanitarinės pagalbos finansavimo spraga būtų užpildyta bendradarbiaujant su tarptautinėmis finansų įstaigomis, daugiašaliais plėtros bankais, privačiuoju sektoriumi (jeigu privačiojo sektoriaus dalyvavimas atitinka humanitarinius principus ir yra visiškai skaidrus) ir mokslo bendruomene, siekiant papildyti tarptautinę viešąją humanitarinę pagalbą ir panaikinti pasaulinį humanitarinės pagalbos finansavimo trūkumą; ragina Komisiją ir valstybes nares išnagrinėti pažangius ir tvarius humanitarinės pagalbos finansavimo mechanizmus; pabrėžia, kad reikia bendradarbiauti su besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis donorėmis siekiant padidinti jų indėlį į humanitarinę pagalbą;

23. palankiai vertina JT pradėtą humanitarinės sistemos peržiūrą ir pabrėžia, kad ši peržiūra turi tapti galimybe stiprinti humanitarinius principus ir poreikiais pagrįstą ir į žmones orientuotą sistemą, o ne vien skatinti mažinti išlaidas; pažymi, kad vienodai svarbu pasiekti didesnį veiksmingumą ir efektyvumą ir užtikrinti atskaitomybę už rezultatus, ir kad ypatingos svarbos sritys, pavyzdžiui, su apsauga susiję įgaliojimai ir smurtas dėl lyties, išlieka pagrindinėmis gyvybes gelbstinčio sektoriaus sritimis;

24. palankiai vertina dideles Komisijos pastangas, kad humanitarinės tiekimo grandinės būtų veiksmingesnės ir efektyvesnės, atsižvelgiant į tai, kad jos sudaro beveik 70 proc. humanitarinių išlaidų, o tai yra ypač svarbi sritis sprendžiant didėjančio finansavimo trūkumo problemą; ragina Komisiją toliau plėtoti ir remti strateginį požiūrį į tiekimo grandines;

25. ragina valstybes nares vykdyti savo kolektyvinį įsipareigojimą bent 0,7 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) skirti kaip oficialią paramą vystymuisi (OPV), kad iki 2030 m. būtų pasiektas OPV 0,2 proc. grynųjų BNP mažiausiai išsivysčiusioms šalims, ir 10 proc. savo OPV skirti humanitarinėms operacijoms; ragina Komisiją užtikrinti, kad teikiant humanitarinę pagalbą būtų tinkamai atsižvelgiama į moterų ir mergaičių poreikius, nes tai yra strateginė investicija, turinti ilgalaikį teigiamą poveikį visiems, kartu apgailestauja, kad moterų teisių organizacijos ir toliau sistemingai nepakankamai finansuojamos ir gauna mažiau nei 1 proc. pasaulinės OPV[23];

---

23 Oficialios paramos vystymuisi politikos santrauka „Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?“,https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf, 2024 m. gegužės mėn.

26. reiškia savo susirūpinimą dėl galimo ES delegacijų sumažinimo, įskaitant ES delegacijas trečiosiose šalyse, kuriose teikiama reikšminga humanitarinė pagalba; mano, kad, kita vertus, šias struktūras būtina stiprinti šalyse, kuriose padėtis yra sudėtingiausia;

Integruoto požiūrio į nestabilias aplinkybes plėtojimas

27. pabrėžia, kad dėl nestabilių aplinkybių įvairovės reikia numatyti specialiai pritaikytus metodus ir konkrečias finansines priemones, kuriais būtų skatinami suderinti humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos subjektų veiksmai, kartu laikantis atskirų principinių humanitarinių veiksmų įgaliojimų, ypač daug dėmesio skiriant bendradarbiavimui su vietos subjektais ir jų įgalėjimui tiek sprendimų priėmimo procesuose, tiek įgyvendinant programas; ragina Komisiją ir valstybes nares išlaikyti ir intensyvinti dalyvavimą nestabiliose ir konflikto paveiktose vietose;

28. ragina Komisiją priimti komunikatą dėl humanitarinės pagalbos, kaip numatė savo 2026 m. Komisijos darbo programoje, kurioje daugiausia dėmesio būtų skiriama plataus užmojo, į žmones orientuotam ir integruotam požiūriui į pažeidžiamumą, ir jos įgyvendinimo mechanizmus, taip pat ragina konsultuotis su Parlamentu dėl šios strategijos rengimo ir įgyvendinimo; palankiai vertina Komisijos paskelbtą ketinimą parengti integruotą strategiją, skirtą pažeidžiamumo ir konfliktų problemoms spręsti; atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu sukurti tokią strategiją, kurioje būtų numatytas pritaikytas, į konkrečias aplinkybes orientuotas finansavimas, kuriuo sprendžiami tarpusavyje susiję taikos, vystymosi, klimato srities veiksmų ir humanitarinių poreikių uždaviniai, be kita ko, aktyviau bendradarbiaujant su vietos privačiuoju sektoriumi ir visapusiškai laikantis humanitarinių principų; ragina Komisiją šioje strategijoje atsižvelgti į lyčių aspektą;

29. ragina Komisiją užtikrinti, kad šalys neatsidurtų užburtame humanitarinės pagalbos teikimo rate, o galėtų pereiti prie darnaus vystymosi, būtų stiprinamos vietos bendruomenės ir išvengta priklausomybės nuo išorės tiekimo, būtų finansuojamos pagrindinės paslaugos, pvz., švietimas, sveikatos priežiūra ir pagrindinė infrastruktūra, įskaitant strategiją „Global Gateway“ ir ne tik, nes tai gali padėti siekti daugelio tarpusavyje susijusių DVT, pasinaudojant įvairiais finansavimo šaltiniais, įskaitant privačiojo sektoriaus investicijas, ir laikantis socialinių ir aplinkos apsaugos standartų, kurie galėtų paskatinti spartesnį augimą, deramų darbo vietų kūrimą, skurdo ir pajamų nelygybės mažinimą, užtikrinant atsparesnį ir įtraukesnį vystymąsi, kuriame niekas nebūtų paliktas nuošalyje; ragina Komisiją įgyvendinti Sąjungos bendradarbiavimo priemones, skirtas vietos plėtros planams, pasitelkiant konkrečius tikslinius projektus, kurie jau išbandyti valstybėse narėse;

30. primena, kad klimato kaita yra konfliktų, sausros, bado ir migracijos vienas iš pagrindinių veiksnių; pabrėžia, kad kylantis jūros lygis gali kelti egzistencinę grėsmę mažoms besivystančioms salų valstybėms, t. y. valstybėms, kurios yra labiausiai pažeidžiamos dėl klimato kaitos;

Veiksmingo humanitarinio reagavimo skatinimas įgyvendinant humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos (HPVT) sąsają, pagalbos lokalizavimą ir išankstinius veiksmus

31. ragina ES daryti pažangą įgyvendinant trejopą sąsają, kad būtų šalinamos pagrindinės krizių priežastys ir remiamas atsparumo didinimas, visų pirma nestabiliose ir konfliktų paveiktose vietose, remiant vietos organizacijas, įskaitant jaunimo ir moterų vadovaujamas organizacijas, religines organizacijas, kurios atlieka svarbų vaidmenį reaguojant į humanitarines krizes, ir užtikrinant visapusišką, lygiateisį ir prasmingą jų dalyvavimą humanitarinės pagalbos programos cikle ir sprendimų priėmimo vietose visais lygmenimis;

32. ragina Komisiją įvykdyti savo įsipareigojimą iki 2027 m. bent 25 proc. savo humanitarinės pagalbos lėšų skirti vietos subjektams, įskaitant konkrečioms šalims sukauptų lėšų fondų ir kitų finansavimo mechanizmų, kuriuose pirmenybė teikiama vietos subjektams, panaudojimą, taip pat ištirti, kaip suteikti dotacijas tiesiogiai vietos organizacijoms ir padėti sustiprinti jų gebėjimus laikytis reguliavimo, skaidrumo ir atskaitomybės reikalavimų; ragina ES teikti pirmenybę vietos organizacijų finansavimui, kurios teikia pagalbą jaunimui, moterims, asmenims su negalia, LGBTQI+ asmenims ir kitoms pažeidžiamoms grupėms;

33. ragina Komisiją kitoje DFP pirmenybę teikti daugiamečiam konfliktų prevencijos ir taikos kūrimo finansavimui siekiant užtikrinti humanitarinio atsako ir atsako į krizes mechanizmų sąsajas ir ilgesnio laikotarpio taikos kūrimo ir vystymosi programavimą; pabrėžia, kad svarbu stiprinti ES humanitarinių, vystymosi ir taikos kūrimo veiksmų koordinavimo mechanizmus vietos lygmeniu, kad būtų užtikrinti bendri ir nuoseklūs rezultatai, be kita ko, pritaikant Europos komandos principą; pabrėžia ES ir JT partnerystės svarbą stiprinant humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsają, ypatingą dėmesį skiriant mergaitėms ir jaunoms moterims, asmenims su negalia, vaikams ir pažeidžiamoje padėtyje esantiems vyresnio amžiaus asmenims, ir pabrėžia ES finansavimo JT sistemai svarbą; mano, kad struktūrinė nelygybė ir toliau daro įtaką humanitarinių intervencijų galios dinamikai, galimybėms gauti finansavimą ir dalyvauti sprendimų priėmime; ragina laikytis įtraukesnio, teisingesnio ir teisėmis pagrįsto požiūrio į ES humanitarinę politiką, įskaitant didesnę vietos ir istoriškai nuošalyje paliktų subjektų lyderystę;

34. pažymi, kad veiksmingas būdas užkirsti kelią būsimiems humanitariniams poreikiams arba juos sumažinti – tai aplinkoje, kurioje gali kilti krizė, vykdomi išankstiniai veiksmai prieš prasidedant humanitarinei krizei, taip pat remti bendruomenių pasirengimą, kad jos atlaikytų sukrėtimus, prie jų prisitaikytų ir didintų savo atsparumą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad būtų apsaugotos investicijos, susijusios su prevencija, numatymo veiksmais ir pasirengimu nelaimėms, siekiant sumažinti krizių poveikį gyventojams ir sistemoms;

35. primygtinai tvirtina, kad reikia parengti moksliškai pagrįstą požiūrį į išankstinius veiksmus, ypač nepastoviose ir klimato pažeidžiamose vietovėse, kad būtų padidintas kokybiškų duomenų ir rizikos analizės prieinamumas, siekiant patobulinti ankstyvojo perspėjimo sistemas ir į humanitarinės pagalbos planavimą integruoti rizikos prognozavimą;

36. ragina valstybes nares gerokai padidinti savo investicijas į vietos lygmeniu vadovaujamus ir integruotus išankstinius veiksmus, pavyzdžiui, investicijas į ankstyvojo perspėjimo sistemas, rizikos analizę ir bendruomenių atsparumą, taip pat padidinti atsparumo didinimui ir šalių ir regionų, kuriuose gali įvykti nelaimės, prisitaikymui skirtų klimato fondų dalį, kartu pabrėžia, kad iš anksto numatomų veiksmų srityje svarbu bendradarbiauti su įvairių grupių vietos lygmens subjektais, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas ir ir vietos lygmens tinklus, įskaitant prognozėmis grindžiamą finansavimą, pasirengimą nelaimėms ir rizikos valdymą, ypač nestabilioje ir dėl klimato kaitos pažeidžiamoje aplinkoje;

25-osios JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (2000) metinės: siekiant lyčiai atžvalgaus požiūrio į humanitarinę pagalbą

37. palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325 (2000) ir Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę, nes jos yra esminės priemonės siekiant užtikrinti, kad visada būtų gerbiamos moterų ir mergaičių teisės; pažymi, kad praėjus 25 metams nuo jos priėmimo išlieka daug įgyvendinimo spragų, nes moterys taikos procesuose vis dar paliekamos nuošalyje ir neproporcingai kenčia nuo konfliktų ir krizės, įskaitant plačiai paplitusį smurtą dėl lyties, o tam reikia didesnės ES politinės ir finansinės paramos darbotvarkei, kuri veiktų kaip paskata ir investicija siekiant ilgalaikės ir tvarios taikos ir vystymosi; ragina Komisiją ir EIVT toliau užtikrinti, kad lyčių lygybės ir moterų teisių bei įgalėjimo skatinimas, įskaitant 5-ojo DVT įgyvendinimą, būtų visų ES išorės veiksmų prioritetas; ragina ES ir valstybes nares teikti pirmenybę Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkės įgyvendinimui;

38. ragina visas ginkluotų konfliktų šalis imtis priemonių siekiant puoselėti moterų ir mergaičių lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei gerbti teises ir apsaugoti jas nuo visų formų su konfliktais susijusio seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, visų pirma iššaginimo,

pripažįstant, kad toks smurtas konfliktų metu dažnai intensyvėja ir gali būti sistemingai naudojamas kaip karo ginklas; akcentuoja glaudų ryšį tarp ginkluotų konfliktų, humanitarinių bei klimato krizių ir neteisėtos migracijos, prekybos žmonėmis bei išnaudojimo rizikos, kurios daro neproporcingą poveikį moterims ir mergaitėms; pabrėžia aktyvaus, visapusiško, lygiateisio ir prasmingo moterų dalyvavimo svarbą visuose taikos proceso etapuose, įskaitant derybas dėl ugnies nutraukimo, tarpininkavimo pastangas, ginkluotų konfliktų prevenciją ir sprendimą, taikos kūrimą ir atstatymą po konflikto; ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares dėti daugiau pastangų, kad strategijose dėl konfliktų prevencijos, tarpininkavimo ir taikos kūrimo būtų atsižvelgta į konkrečius moterų ir mergaičių poreikius ir indėlį;

39. pabrėžia, kad esant aplinkybėms, kai reikalinga humanitarinė pagalba, moterys turėtų būti pripažįstamos ne tiesiog aukomis, bet pokyčių skatintojomis, kurios aktyviai skatina teigiamą transformaciją ir kuria savo pačių ateitį; pabrėžia moterų, kaip pirminės pagalbos teikėjų ir bendruomenės lyderių, ir jų vadovaujamų organizacijų atliekamą nepaprastai svarbų vaidmenį vietose, kuriose reikalinga humanitarinė pasirengimo, reagavimo ir atsigavimo pagalba ir teikiamos gyvybiškai svarbios paslaugos, pavyzdžiui, pastogė, lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugos, su smurtu dėl lyties susijusios paslaugos, parama pinigais, patikimos apsaugos bendruomenėje paslaugos, ir įsipareigoja ginti moterų, mergaičių ir marginalizuotų gyventojų teises ir patenkinti jų poreikius, taip pat imasi taikos kūrimo ir su vystymusi susijusio darbo savo bendruomenėse, tačiau gauna tik 0,3 proc. dvišalės pagalbos nestabiliose valstybėse;

40. apgailestauja dėl to, kad moterų vadovaujamos vietos organizacijos yra vienos iš labiausiai nukentėjusių nuo pastarojo meto užsienio pagalbos sumažinimo, o pusei jų gresia būti uždarytoms, ir ragina, vykdant humanitarinės pagalbos programavimą[24], aktyviau su jomis bendradarbiauti; ragina Komisiją skirti konkretų, tvarų, lankstų, daugiametį finansavimą, išlaikyti esamas partnerystes, supaprastinti galimybes gauti finansavimą ir išplėsti paramą vietos moterų vadovaujamoms organizacijoms humanitarinės pagalbos vietose, užtikrinti veiksmingesnę, įtraukesnę ir atskaitingesnę sistemą, šio tikslo siekti didinant finansavimą vietos moterų vadovaujamoms organizacijoms, gerinant šioms organizacijoms teikiamos humanitarinės pagalbos stebėjimą ir atskaitomybę, pritaikant esamus finansavimo mechanizmus ir procesus, kad jie geriau atitiktų poreikius ir pajėgumus, taip pat didinant skiriamo tiesioginio daugiamečio finansavimo lygį; apgailestaudamas pažymi, kad beveik pusė (47 proc.) apklaustų moterų vadovaujamų ir moterų organizacijų mano, kad per šešis mėnesius turės užsidaryti, jei

---

24 UN Women, „*Humanitarian funding cuts threaten women’s rights: What’s at stake and how to help*“, 2025 m. gegužės 13 d.

nesikeis dabartinis finansavimo lygis, o daugiau kaip trečdalio (35 proc.) padėtis vis dar neaiški, todėl jos negali planuoti ar tęsti savo darbo, ir tik 18 proc. nurodo, kad jos tikisi, jog galės toliau veikti ilgiau nei metus[25]; ragina Komisiją ir valstybes nares numatant lankstų ir ilgalaikį finansavimą 5 proc. nestabilioms valstybėms teikiamos pagalbos skirti moterų vadovaujamoms ir moterų teisių organizacijoms, be kita ko, įsipareigojant kitoje DFP bent 5 proc. OPV finansavimo skirti šioms organizacijoms remti;

41. ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares vykdant humanitarines intervencijas propaguoti į lyčių lygybę orientuotą požiūrį ir didinti paramą moterų dalyvavimui humanitarinių sprendimų priėmimo procesuose, padedant sudaryti sąlygas moterims imtis lyderystės krizės sąlygomis ir užtikrinant, kad rengiant ir teikiant pagalbą pirmenybė būtų teikiama jų perspektyvoms ir poreikiams, laikantis JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (2000) tikslų; ragina Komisiją planuojant bet kokią humanitarinę pagalbą laikytis įtraukaus, tarpsektorinio ir lyčių aspektu grindžiamo požiūrio, atsižvelgiant į konkrečius moterų, mergaičių, asmenų su negalia, LGBTQI+ asmenų ir kitų marginalizuotų grupių poreikius ir teises; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti prasmingą šių grupių dalyvavimą kuriant, įgyvendinant ir vertinant humanitarinės pagalbos programas; mano, kad teikiant ES finansuojamą humanitarinę pagalbą pirmenybė turi būti teikiama asmenims su negalia, visų pirma patenkinant moterų ir vaikų su negalia poreikius ir prioritetus, įskaitant finansavimo teikimą vietos moterų ir mergaičių su negalia organizacijoms ir tinklams, kurie dažniausiai turi geriausias galimybes reaguoti į poreikius, tačiau yra labiausiai nukentėję nuo finansavimo mažinimo;

42. ragina Komisiją užtikrinti, kad pagal JT humanitarinės sistemos perkrovimo planą vykdant humanitarinės sistemos reformą ir restruktūrizavimą lyčių lygybė išliktų prioritetu, išsaugant finansavimą ir ypatingos svarbos mechanizmus, pvz., specialią veiksmų grupę humanitarinėje sistemoje, kuri atliktų specialius veiksmus, susijusius su smurtu dėl lyties, lyčių lygybe ir apsauga nuo seksualinio išnaudojimo ir prievartos, kurie priskiriami gyvybiškai svarbioms paslaugoms; ragina Komisiją užtikrinti sisteminį patikimos lyčių analizės įgyvendinimą, pagal lytis suskirstytų duomenų rinkimą, į lyčių lygybę orientuotą biudžeto sudarymą ir poveikio lytims vertinimą, taip pat užtikrinti Komisijos specialios su lyčių lygybe susijusios kompetencijos ugdymą, ir remti tokias funkcijas partnerių organizacijose, taip pat toliau stiprinti ES lyties ir amžiaus priemonės naudojimą; palankiai vertina didėjantį kontaktinių asmenų lyčių klausimais skaičių ir jų formalizavimą: 99 proc. ES delegacijų ir

---

25 UN Women, „*At a breaking point: The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide*“, 2025 m. balandžio mėn.

87 proc. būstinių tarnybų šiuo metu turi kontaktinius asmenis lyčių klausimais;

43. pakartoja, kad pirmenybę reikia teikti tinkamoms ir laiku teikiamoms lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugoms ir jos turi būti prieinamos visais humanitarinio atsako atvejais, įskaitant būtiniausių pradinių paslaugų, susijusių su reprodukcine sveikata ekstremaliaisiais atvejais, prieinamumo užtikrinimą ir perėjimą prie visapusiškų paslaugų priklausomai nuo situacijos;

44. pakartoja savo raginimą ES ir jos valstybėms narėms visapusiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325 (2000) ir paskesnes rezoliucijas; šiuo atžvilgiu palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant ES Moterų, taikos ir saugumo (MTS) veiksmų planą ir Trečiąjį lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP III), ir pažymi, kad svarbu, jog Komisija pateiktų Ketvirtąjį lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP IV), ir atkreipia dėmesį į poreikį skirti pakankamai išteklių jo įgyvendinimui; apgailestauja, kad nuo LLVP III pradžios tik 3,8 proc. visų į lyčių lygybę orientuotų ir (arba) tikslinių veiksmų pagrindinis tikslas buvo lyčių lygybė; ragina Komisiją užtikrinti, kad į 85 proc. visų naujų išorės veiksmų būtų įtrauktas lyčių aspektas kaip svarbus arba pagrindinis tikslas ir kad 20 proc. oficialios paramos vystymuisi kiekvienoje šalyje būtų skiriama programoms, kurių vienas iš pagrindinių tikslų yra lyčių lygybė;

45. reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad tiek ES viduje, tiek už jos ribų didėja itin konservatyvių, prieš lyčių lygybę nukreiptų ir religinių fundamentalistinių judėjimų, kuriais siekiama pakenkti moterų ir mergaičių pagrindinėms teisėms, be kita ko vietose, kuriose reikalinga humanitarinė pagalba, įtaka; pabrėžia, kad tokie judėjimai dažnai skleidžia dezinformaciją, stigmatizuoja lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas ir silpnina moterų apsaugą nuo smurto dėl lyties; ragina Komisiją, EIVT ir valstybes nares užtikrinti, kad ES lėšomis finansuojamos humanitarinės pagalbos programos ir toliau būtų tvirtai grindžiamos tarptautiniais žmogaus teisių standartais ir lyčių lygybe, ir aktyviai remti pilietines visuomenines organizacijas, kovojančias su prieš teises nukreiptais subjektais;

46. įspėja dėl humanitarinės pagalbos teikėjų vykdomo institucinio smurto ir aplaidumo, įskaitant lyčių atžvilgiu trumparegišką programavimą, moterims ir LGBTQI+ asmenims nesaugią aplinką ir atskaitomybės už pažeidimus nebuvimą; ragina nustatyti privalomus lytims atžvalgius standartus, išsamių ataskaitų teikimo sistemas ir visiško netoleravimo politiką vykdant visas ES lėšomis finansuojamas humanitarines operacijas;

°

° °

47. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos išorės veiksmų tarnybai.